

Nieuwsgierigheid prikkelen

Een kind dat nieuwsgierig is, is gemotiveerd om te leren. Ook zorgt nieuwsgierigheid ervoor dat informatie beter onthouden wordt. Reden genoeg om als leerkracht de kinderen nieuwsgierig te maken. Maar hoe kun je dit eenvoudig inbouwen in je lessen? In dit artikel vind je activiteiten om kinderen nieuwsgierig(er) te maken. Ze zijn tijdens verschillende thema's te gebruiken en in alle groepen uit te voeren.

TEKST: ANNEKE ENGERING & SANNE DEKKER

BEELD: SHUTTERSTOCK

Wat is nieuwsgierigheid?

Van Dale omschrijft 'nieuwsgierig' als 'verlangend om nieuws te weten, om iets te horen of te zien'. Volgens onderzoek van Centrum Brein & Leren verstaan leerkrachten onder nieuwsgierigheid 'de wil om het te weten' en daarnaast enthousiasme, concentratie en volharding, initiatief en een onderzoekende houding. Kortom, als je nieuwsgierig bent, wil je ergens meer van weten en kom je in actie om het antwoord op je vraag te vinden.

De leerkracht als rolmodel

Om nieuwsgierigheid te stimuleren is het belangrijk dat er een veilige sfeer in de klas is, dat er vragen gesteld mogen worden en dat ieders mening gewaardeerd en gerespecteerd wordt. Wees een rolmodel voor de kinderen en laat merken dat je zelf ook nieuwsgierig bent naar het thema, de activiteiten en de vragen.

Drie activiteiten voor in de klas

Leerkrachten vinden het belangrijk om de nieuwsgierigheid van kinderen te prikkelen, maar toch is het in praktijk brengen ervan soms moeilijk. Om hierbij te helpen hebben wij een aantal activiteiten opgesteld waarvan er drie hierna besproken worden. Ze maken de kinderen niet alleen nieuwsgierig(er), maar zorgen ook voor betrokkenheid bij het onderwerp en ze stimuleren creatief denken. Ze zijn op allerlei manieren toepasbaar, zoals bij de start van een nieuw thema. Om de activiteiten concreet te maken zijn voorbeelden gegeven bij het thema DNA uit de boekenreeks *Wetenschappelijke doorbraken de klas in!* (geschikt voor groep 5-8). ▶

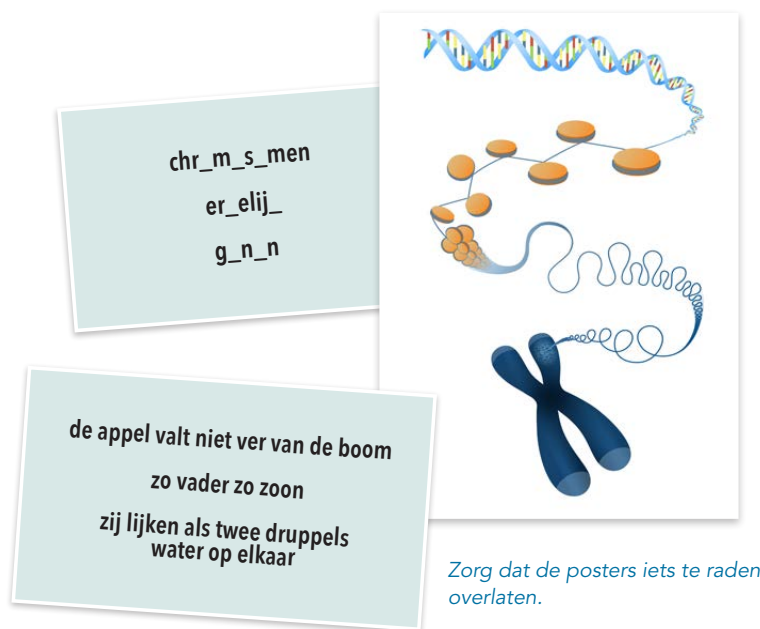
DRIE ACTIVITEITEN

Activiteit 1 HANG POSTERS MET AANTREKKINGSKRACHT OP

Maak voordat je met een nieuw thema begint posters die met het thema te maken hebben en hang ze op. Gebruik bijvoorbeeld getallen, plaatjes, spreekwoorden of woorden met ontbrekende letters. Zorg vooral dat het iets te raden laat. Vraag de kinderen wat ze ervan vinden en of ze eruit op kunnen maken wat het nieuwe thema is. Verwijs tijdens uitleg over het thema steeds naar de posters. Leg uit waarom het getal, plaatje of (spreek)woord gekozen is, om zo duidelijk te maken wat de link is met het thema.

Voorbeeld

Maak bij het thema DNA een poster met de begrippen 'chromosomen', 'erfelijk' en 'genen', een poster met spreekwoorden over erfelijkheid en een poster met tekeningen van een cel, chromosomen en DNA.

Zorg dat de posters iets te raden overlaten.

Volgens Berkay uit groep 7/8 zal zijn (fictieve) nieuwe broertje Emre er zo uitzien.

Activiteit 2 LAAT KINDEREN EEN VERHAAL AFMAKEN

Vertel een verhaal bij het thema dat aansluit bij de beleavingswereld van de kinderen. Laat het einde van het verhaal open en vraag de kinderen hun fantasie te gebruiken om het verhaal af te maken. Dat kan schrijvend, maar ook in een tekening. Ze kunnen in groepjes aan elkaar hun zelfbedachte einde vertellen. Praat na en leg de link met het thema.

Voorbeeld

Vertel bij het thema DNA een verhaal over een nieuwe baby. Op een dag hoort Lieke dat ze een broertje of zusje krijgt. Dat vindt ze ongelofelijk spannend en leuk! Ze fantaseert erover. Zou de baby ook blond haar krijgen? Zou hij meer op haar moeder of op haar vader gaan lijken?

Stel nu dat er in jouw familie een baby geboren wordt. Hoe zou die eruit zien? Wat zou het kindje erven van je moeder en wat van je vader? Laat de kinderen tekenen hoe hun broertje of zusje eruit zou zien. Ook noteren ze een aantal karaktereigenschappen. Tot slot bedenken ze een naam. Praat klassikaal na over de keuzes.

Activiteit 3

ZAAI VERWARRING MET VERRASSEDE WEETJES

Ga op zoek naar prikkelende feitjes over het thema. Kies een verrassende uitspraak, spraakmakend nieuws, of een gekke foto of strip. Laat de kinderen vertellen over hun verbazing. Hadden ze dit verwacht? Wat vinden ze ervan, denken ze dat het waar is? Hebben ze eigen ervaringen die hier wel of niet mee overeenkomen?

Voorbeeld

WAT IS WAAR?

1

Niet alleen de kleur van je haar is erfelijk bepaald, maar ook hoe lang je haar kan worden.

2

Uit DNA van fossielen van dinosaurussen kun je een nieuwe dino maken.

3

Bij het kopiëren van de genen van de ouders naar het kind wordt er gemiddeld in één gen een fout gemaakt.

4

Topsporters gebruiken DNA-testen om te bepalen wat ze het beste kunnen eten.

Uitleg

Stelling 1 is **waar**. Niet alleen de kleur van het haar is erfelijk bepaald, maar ook de lengte. Niet iedereen kan het wereldrecord halen voor het langste haar (5,63 m).

Stelling 2 is **niet waar**. Onderzoek toont aan dat er nooit dino's tot leven gewekt kunnen worden. Dino-DNA is meer dan 60 miljoen jaar oud en al vergaan. DNA is na 521 jaar voor 50% afgebroken, na nog eens 521 jaar is er nog maar 25% over enzovoort.

Stelling 3 is **waar**. (zie *Wetenschappelijke doorbraken de klas in!*, boek 2, hoofdstuk 2, wetenschapdeklas.nl).

Stelling 4 is **waar**. Er zijn bedrijven die op grond van DNA-testen voedings- en gezondheidsadvies geven. Ze vertellen sporters welke voedingsstoffen ze extra in moeten nemen. Maar er is weinig bewijs of dit echt klopt.

Zelf aan de slag

Laat je inspireren door deze drie activiteiten en bedenk zelf prikkels om de kinderen nieuwsgierig te maken naar een thema. Je zult zien dat het de motivatie van de kinderen stimuleert en dat ze meer betrokken raken. Meer ideeën voor activiteiten vind je in het boekje *7x Nieuwsgierig*, dat gratis te downloaden is op de website wetenschapdeklas.nl, onder 'nieuwsgierigheid'.

Literatuur

- M. Peeters & S. Dekker, 'Het begint met nieuwsgierigheid', in: *Wetenschappelijke doorbraken de klas in? Typisch Nederlands, Elkaar begrijpen en Het oog*. WKRU, Radboud Universiteit, Nijmegen, 2016. pp 17-24
- A. Stoffels-Engering & S. Dekker, *7x Nieuwsgierig. Een reeks korte activiteiten om de nieuwsgierigheid van leerlingen te stimuleren*. WKRU, Radboud Universiteit, Nijmegen, 2017.
- A. Trouw, S. Dekker & J. Jolles, *Nieuwsgierigheid een basis in de school?* Centrum Brein & Leren, Vrije Universiteit, Amsterdam, 2015.

Beeld (pagina 16)

- DNA poster begrippen, DNA poster spreekwoorden, Tekening van nieuw broertje, CC BY-NC-SA 4.0 WKRU
- DNA poster tekening, aangepast van: DNA to chromosome CC BY-NC-SA 2.0 Genome Research Limited

Anneke Engering is werkzaam als leerkracht van een bovenschoolse plusklas en ze is studente bij de opleiding ECHA-specialist Hoogbegaafdheid.

Sanne Dekker is hoofd van het Wetenschapsknooppunt Radboud Universiteit en hoofdredacteur van de boekenreeks *Wetenschappelijke doorbraken de klas in!*